

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Thomæ Młodzianowski, Poloni, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Deo, Angelis Et Actibus Humanis

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae, 1682

Difficultas III. De aliis Notitiis Angelicis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82949](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82949)

liter vellet negare notitiam hanc specierum; hanc posset habere congruentiam, quod species & notitiæ, habeant se quodammodo per modum unius, si ergo notitiæ non attinguntur nec species attinguntur: Species enim ad nihil aliud aptæ sunt, quam ad intellectionem; & non se habent ita sicut substantia angelica, cuius unicuique officium non est, ordinari non nisi ad intellectionem. Quæ autem dicta de speciebus, proportionaliter dicantur de habitibus.

DIFFICULTAS III.

De aliis Notitiis Angelicis.

POtest quæri de notitia futurorum, præteritorum, sphaera noscendi, &c. hinc sit

Punctum Difficultatis I.

De Notitia futurorum.

NON est hic difficultas, quod futura necessaria noscantur: Cum enim sint causæ illorum determinatæ, bene in causis nosci possunt, ut in igne fumus: Nec est difficultas de futuris casualibus, quia hæc non nisi conjecturaliter attingi possunt, cum non habeant sui principium necessarium. Nec est difficultas de hoc quod etiam futura libera de facto non noscantur: Nam hoc Script. soli Deo tribuit, dicitur enim Isai 45. *Annuntiate quæ ventura sunt in futurum, & sciemus quia dñi estis vos.* Cap. etiam 46. *Ego sum, ait Deus, nec est ultra me Deus, nec est similis mei, annuntians ab exordio novissimorum, & ab initio, quæ nondum facta sunt dicens.* Unde etiam Patres ex notitia futurorum arguunt Deitatem, ut videre est apud Suar. L. 2. c. 9. & ita Hieronymum citat: *Considerate* (sic inducit Deum loquentem Hieronymus) *quod præter me nullus sit Deus, nec alius potuerit scire ventura, nisi ego, quæ per Prophetas nuntio, quæ facturus sum, ut cum prædicta complevero divinatione, probem Divinitatem.*

Devolvitur itaque tota difficultas ad hoc: Cur illa futura non noscantur? Hanc difficultatem

EXPLICATI. Vasq. d. 208. c. 4. Dicitur quod sicut in agentibus naturalibus non sufficit habere principium sufficiens ad operandum, sed necesse est habere etiam materiam & objectum debite dispositum: Ita in potentiis cognoscitivis, præter intellectum & speciem, necessarium est objectum proprium & naturale, circa quod operari possit. Cum igitur futura contingentia non sint intra latitudinem objecti naturalis, ut probatum ex Scriptura, efficitur, ut quamdiu res futura est, ab Angelo cognosci non possit: Illa enim species impressa, est non nisi

habitualis futurorum expressio. Cumque futurum ut futurum non sit objectum naturale huius speciei, non illud noscet. Quando autem jam ponitur objectum, sine ulla variatione speciei, potest notitiam illam elicere species, ex eo solum, quod comparata cum hac re, habeat illam pro objecto sibi proprio; comparata ad futuritionem, non habeat; quia principium cognitionis operatur circa rem certam & determinatam, quam habet menti propositam. *Hæc explicatio*

NON SATISFACIT. Tum quia quæro, cur non sit intra latitudinem objecti naturalis attingere futura? Nosco enim per Scripturam, quod de facto non noscantur ab Angelis futura; sed quæro cur non? Tum, quia concedo illas species esse non nisi spectantes ad actum primum representandi; sed quæro, cur in actum secundum exire non possint? Tum, quia futura habent determinationem in suppositione sui ad se, cur ergo notitiam angelicam terminare non poterunt?

DICES cum Arrubal; Præexistente jam habitu fidei, quando incipit objectum pertinere de novo ad eundem, non fit in se ulla variatio habitus; Ergo etiam sine ulla variatione, posito objecto quod erat futurum, incipit illud noscere intellectus.

RESPONDETUR. Transeat totum. Non enim de hoc quæritur, quomodo illud objectum de novo nosci possit, sed de hoc, cur nosci non possit actu, antequam fiat? Disparitasque adferri posset, quia qui habet habitum fidei, non habet species factæ revelationis, hinc sine illis non potest se extendere habitus ad credendum, nisi sub hac formalitate, *revelabitur, vel sub hac: si revelaretur*; non autem sub hac, *revelatum est.* Jam autem habentur per oppositos species futurorum, cur ex illis non potest procedi ad hunc actum *erit objectum?*

EXPLICAT 2. Joan. à S. Thom. D. 22. art. 1. n. 18. Quod scilicet species Angelorum non representet rem aliquam nisi prout pertinet ad hoc universum; futurum autem non pertinet ad hoc universum. Ubi etiam recurrit ad Idearum divinarum participationem. *Hæc explicatio*

NON SATISFACIT. Tum quia de hoc ipso quæritur; Cur futura non spectent ad hoc universum, cum hoc universum omnia ambiat præterita, præsentia, & futura? Immo ambit ipsum tempus, spectans ad se, quod tamen est mensura motus, secundum prius & posterius. Tum quia, cum in Ideis divinis, sit etiam id, quod futurum est, cur in Angelos secundum hanc formalitatem non sint derivatæ similitudines specierum? Tum quia, quando recurrit ad hoc, quod futura non assimilantur speciei, restat quærere quare non assimilantur, & quali assimilatione? Si enim non assimilantur assimila-

tionem per speciem expressam, de hac ipsa quaeritur, quare per illam non assimilantur?

S. Thomas, quem citat ex q. 16. de Malo art. 7. ad 9. non plus dicit, quam quod ex varietate & transmutatione individuorum, proveniat quod nunc noscantur esse, nunc non noscantur; sed hoc ad praesens impertinens est.

EXPLICAT 3. Suarez l. 2. c. 10. n. 8. Angelum non posse ideo futura cognoscere in seipso: quia ille modus attingendi futura, est proprius divinitus intellectus, propter immutabilitatem & aeternitatem suam, ratione cuius, semper, ac simul habet omnia praesentia: Nam ad habendum modum notitiae adeo sublimem, requiritur vis intelligendi infinita, qualem non habent Angeli. *Hae explicatio*

NON SATISFACIT. Tum quia concedo futurorum notitiam deberi Deo, etiam titulo immutabilitatis, sed quaero: Cur creaturae alio titulo convenire non possit? Nam Deo convenit esse in actu secundo notitiae, etiam titulo immutabilitatis, & tamen etiam creaturae sine immutabilitate, sunt in actu secundo notitiae. Tum quia, si ad noscenda talia futura, esset necessaria virtus infinita, etiam elevatus Angelus ad noscenda futura, cum non sit infinitus, noscere illa non posset: Ad eum modum, quo quia ad comprehensionem est necessaria virtus substantialiter infinita, etiam elevatus Angelus, non potest Deum comprehendere. Tum quia, quando ad hoc recurrit Suarez, quod nunc non sit noscendum illud futurum per existentiam rei, id verum est, quod non sit noscendum per existentiam rei exercitam, sed cur non erit noscendum secundum praesentialitatem, & suppositionem illius ad se? Quamvis autem dicatur Deus vocare ea quae non sunt, atque ea quae sunt, illo loco hoc solum probabitur, quod productio rerum de nihilo, soli Deo tanquam causae primae competat.

EXPLICANT 4. alii. Quod scilicet species futurorum, representent quidditatem, non futuritatem. *Sed haec explicatio*

NON SATISFACIT. Quia vel novae illis species deberent ad representandam futuritatem tribui, vel restabit quaerere, cur illae species futuritatem non representent?

Granadus dicit non nosci futura: quia non noscit, non esse impedienda a suis causis.

CONTRA. Quia quaerere restat, cur non noscat ipsam futuritatem? Ex qua arguat, non esse impedienda a suis causis.

Cajetanus cum aliis Thomistis dicit, non nosci futura, quia notitia fit per representationem; representatio per assimilationem, assimilatio est revelatio; haec autem non datur, nisi ad objectum praesens.

CONTRA. Tum, quia retorqueri potest totum hoc argumentum, circa notitiam, quam habet Deus de futuro. Tum, quia relatio no-

titiae ad objectum, est transcendentalis, adeoque non requirens existentiam. Tum, quia similitudo illa est intentionalis: De hac autem quaeritur; cur non possit haberi in angelico intellectu, etiam non existente objecto? Et sicut dum noscit praeterita Angelus, vel possibilia (quod arguit Arriaga) potest assimilatio salvari, sic & in praesenti.

EXPLICAT 5. Arriaga. Disp. 9. n. 18. Recurriendo ad id, quod si actus liberi non noscuntur dum sunt, multo minus noscentur antequam sint. Sequerentur etiam absurda, si quis nosceret suos actus liberos: Hoc ipso enim nosceret saepe alienos: Si enim nosco, a me odio habendum Petrum cras propter hanc causam; hoc ipso nosco illum daturum mihi illam causam, adeoque noscerem actum illius liberum.

Haec explicatio retineri potest, addendo hoc, quod etiam futura casualia videre non possit homo, quia illorum determinatio, cum non habeatur a causis determinatis, una aliam trahentibus, fit, ut illorum determinatio pendeat a Deo, tanquam auctore naturae, faciente id, quod faciebat apud Aristotelem bona fortuna. Haec autem determinationes divinae, cum involvant actum Dei liberum, nullo signo exteriori manifestatum, fit, ut hoc ipso nosci non possint: Cum actus Dei liberi ante sui manifestationem nosci non possint. Unde etiam consequenter dici posset, quod illorum species non dentur.

Quia tamen haec explicatio ostendit quidem, cur futura non noscantur titulo liberi; tentandus est modus, quod non noscantur, idque ex titulo futuritionis, etiam supposito, quod dentur illorum species? Quod ut fiat,

PRÆMITTO 1. Quod species sint qualitates vicariae objectorum, adeoque si nihil obstat, accommodare sese debere ingenio principalis & ductui: Hoc enim in omni vicariatu contingit.

PRÆMITTO 2. Sicut ipsum objectum est ejus rationis, ut eadem entitas in quantum dicit connectionem suorum predicamentorum sit possibilis: In quantum dicit existentiam quae desit, sit praeteritum: In quantum dicit actus sui extra causas positionem, dicitur existens: Et in quantum dicit se extra causas educandam, dicitur futura. Ita eadem entitas speciei accommodando sese objecto est nata representare possibile, praesens, futurum: Non quod non possint ad ista omnia distincta species dari, sed quod Auctor naturae velit & paucitatem, & accommodationem ad conditionem principalis.

PRÆMITTO 3. Si eadem indivisibilis entitas speciei est potens eandem entitatem cum dictis differentiis representare, hoc ipso debet esse indifferens ad haec omnia representanda: Si est indifferens, debet habere aliquod determinativum: Et hoc ad noscenda possibilia, est ipsa connexio, ad noscenda praesentia, actualitas entis. Quod autem erit determinativum ad noscendam futuritionem?

Quod tamen determinativum est necesse ponere, propter illud principium: Impossibile est transire à contradictorio ad contradictorium sine sufficienti mutatione. Porro de hoc determinativo ad noscendum futura, discurre debemus sumpta proportionem à manifestioribus.

Manifestissimum noscitivum futurorum est ipse Deus, qui dupliciter cogitari potest determinatus ad noscenda futura: In primis à parte principii noscitivi, quia scilicet immutabilis & omniscius est: Hoc determinativo caret Angelus, sed habet, non nisi vim talem, qualem vis habet ad noscenda etiam secreta. Aliud determinativum cogitari potest, ex parte ipsius objecti; quod scilicet determinet objectum speciem ad ponendam sui notitiam, & hoc determinativum nondum existente objecto, & quod non existit, nullum potest cogitari. Ratio, quia futurum in re ipsa, ita se habet, ac se haberent ea, & habent, quæ non sunt futura: utrumque enim à parte rei, nihil est: Sicut ergo id quod nunquam futurum est, non habet vim determinandi speciem, ad se ut futurum, cognoscendum; Ita cum futurum à parte rei, habeat se in re, ac quod non est futurum; sicuti illud non futurum, ut dixi, non determinat ad sui notitiam, ita nec determinabit futurum.

Neque valet si dicas, quod nec Deus futura noscat: quia Deus ex omniscitivitate sua determinatur, ut habeat vim speciei impressæ, quam haberet tunc, cum res futura esset actu, & æquæ completa, fit ut noscat futura: quia verò creatura non est omniscia, nec est necesse ut vel essentia illius, vel species suppleat illam præsentialem, quam etiam non suppleri de facto novimus, ex auctoritate, fit ut creatura, non noscat futuros eventus. *Ex his Præmissis*

EXPLICATUR. Cur Angeli non noscant futura etiam habitis speciebus. Quia scilicet proportionantur illorum species objectis, ut dixi Præmissis primo: Sicut ergo objecti entitas eadem est, & possibilis, & præterita, & præsens, & futura; ita & species una, repræsentare nata est, hæc omnia, ut dixi Præmissis secundo. Quod si nata est repræsentare hæc omnia, & quidem non simul: Neque enim id exigit conditio huius noscitivi, quod est Angelus, fit ut sit indifferens, ad hæc repræsentanda: Si indifferens, indiget determinativo. Hoc autem determinativum non potest esse aliud, nisi desitio jam futuritionis; & præsentia actualis, ut dixi Præmissis tertio.

Hæc Explicatio videtur esse conformis S. Thomæ hic q. 57. a. 3. in corpore. Hoc etiam in præsentia addi posset, quod futura non noscant Angeli, scimus ab auctoritate, sed ratio id non demonstrat; quæ enim implicantia in creatura naturaliter noscitiva futurorum naturalium? Sed posita doctrinâ ab auctoritate, & attendendo ad principia aliâs prædicta, posset dici non

haberi illorum species: Cur autem non habeantur, non potest reddi ratio per locum intrinsicum, sed non nisi per auctoritatem.

Ad id insuper. Cum Angelus unusquisque habeat species etiam possibilitatem repræsentantes, noscendo species, non noscit certò futuritionem; quia non scit annon illæ species sint datæ ad solam possibilitatem futuritionis repræsentandam. Quod si Deus revelaret quod habeant species non nisi futurorum, quæ non tantum possibilem futuritionem, sed & exercendam repræsentent, bene in illis, nosceret futura. Hanc materiam concernens aliquid infra addetur.

Punctum Difficultatis 2.

De Notitia Præteritorum.

INDUBIË si perseveret effectus, in illo, præteritam actionem causæ, noscere poterit Angelus; & sic ex fumo, dicit, quod fuerit ignis; sicque in similibus. Nec est in hoc difficultas, quod meminisse possit aliquorum, quæ antea noverat, noscereque illa in ipsa memoria; sed est difficultas; An possit noscere ea, quæ præterierunt, & dum erant, non cogitavit de illis Angelus. Item est de hoc difficultas; An illa, quæ in ante non noverat, vel etiam noverat, possit noscere in illismet ipsis. Circa id divisi sunt auctores. Affirmat Vasq. d. 208. Arriaga d. 9. a. 14. Negat Suarez l. 2. c. 12.

DICENDUM est. *Quæcunque præterita, ut suppono ordinis naturalis, & quæ non involvunt actum liberum occultum, in illismet ipsis, posse ab Angelis certò & evidenter nosci.* Procedit Conclusio de præteritis, quorum supponitur Angelus habere species.

PROBAT 1. Vasq. Argumento negativo. Quia Patres & Scholastici communiter solum negant Angelis cognitionem futurorum & secretorum; Ergo cætera illis, in noscendo, subiecta putant.

PROBAT 2. Arriaga, Retorquendo argumentum, quod pro sua sententia formaret Suarez. Sicque proponi potest. Si non posset Angelus noscere præterita, quæ præterierunt in illismet ipsis, ex eo non posset noscere, quia præterita illa jam sunt nihil omnino, æque ac futura, sunt nihil. Sed hæc ratio non convincit, quod ipsum probatur in principiis Suarez, quia cognitio præterita, habita de præterito objecto, potest nosci in illamet ipsa per Suarez, & tamen illa æque jam non est, ac non sunt futura; Ergo si hoc non obstante, potest illa notitia in illamet ipsa nosci, poterunt nosci etiam præterita, in illismet ipsis.

CONFIRMATUR. Per experientias habemus, quod possit aliquis ea, quæ ante cognoverat

verat, in illismet ipsis noscere sine ulla reflexione, quod id inane noverit: Ergo apparet, quod illud non noscatur ratione illius memoriae, & in notitia præhabita, sed in illomet ipso; immo pro posteriori non nisi reflectimus nos, quod hoc inane cognoverimus. Accedit principium negativum, quia scilicet id non repugnat Angelo, videturque improbabile, quod si Angelus fuit distractus cum aliquid fiebat, jam illud non posset cognoscere, nisi ex fide vel revelatione.

PROBATUR 3. Nam ex una parte illa præterita supponuntur nec ordine, nec genere esse altiora intellectu Angelico, adeoque jam erunt contenta intra vim noscitivam Angelicam. Ex alia parte habet species illorum objectuum sufficienter completas: Ergo in nullo deficit, ne reatur illis speciebus: Quod autem illæ species sint sufficienter completæ, seu ut ajunt determinatæ, per hoc probatur; quia ad hoc ut transeat species a non esse completæ, pro noscendis præteritis, ad esse completæ, sufficit existentia exercita objecti, quamvis pro nunc, nihil omnino sit. Quod ipsum probatur, quia ex una parte hæc determinatio & completio, non fit per influentiam physicam objecti in species, sed per esse ipsum positum: ex alia parte hoc esse positum, etiam cum non est, ratione illius exercitæ existentie, quam pro præteriti aliquo habebat, sufficienter determinat, & complet, ut in posterum nosci possit. Quod ipsum probatur, si hoc Angelus A. dicat, volo nullam meam cognitionem esse secretam Angelo B. quamvis non daretur physicè illa volitio; nihilominus quicumque actus Angeli A. nosceretur ab Angelo B. sufficeretque completio, quæ præcessit; Ergo & in præteriti idem dicendum. Et sicut illa volitio aufert velamen secreti, ita & præsens esse, aufert velamen, ut præteritio attingatur. Deinde licet ad hoc ut aliquid cadat sub fidem, non sufficiat futura revelatio; tamen ea quæ præteritis sufficiens est: Ergo etiam quamvis futuritio non possit determinare & complere ad sui notitiam, poterit tamen, esse quod præterit; sufficienter complere ad nosci.

OBJICITUR 1. Auctoritas. Quia scilicet Script. ap. PP. loquuntur de præteritis ac de futuris. Ita enim 41. dicitur. *Appropinquant & annuntiant nobis quæ ventura sunt aut priora quæ erant dicte.* Et v. 46. *Non est similis mei annuntians ab ætate novissima.* Et Gregor. hom. 1. in Ezech. dicit: *Prophetiam esse etiam præteritorum.*

RESPONDETUR. Si Auctoritates, ut sonant, accipiantur, probabunt nec memoriam quidem præteritorum dari in nobis: sicut nulla datur notitia certa futurorum. Textus illi loquuntur de hominibus qui præteritorum non habent species, nisi in ante præcognitorum, vel si ad extenditur etiam ad Angelos, loquitur Script. de præteritis talibus, qualia sunt futura, hoc est de liberis, vel fortè res est de præteritis analogi-

cè, hoc est de iis quæ ante mundum conditum Deus cogitavit, voluit: unde etiam bene arguetur Divinitas ex notitia præteritorum, non qualemcumque sed omnium; quia omnium talium notitia, soli Deo competit.

INSTAT Suar. Quia intuitus æternus Dei extenditur ad totum tempus futurum ac si esset præsens, fit, ut hoc sit proprium Divinitatis: Ergo & cognoscere præterita in seipsis, est proprium Divinitatis; quia intuitus illius æternus, extenditur ad totum tempus præteritum.

RESPONDETUR. Proprium esse Divinitatis, à se extendi, ad omne tempus præteritum, & insuper per notitiam quæ mensuratur æternitate. Sed cur alio modo id non competet creaturæ?

OBJICIT 2. Idem. Res futura quæ talis, non habet existentiam actualem; res etiam præterita, non habet existentiam actualem; sed tam est nihil, sicut quæ nondum fuit: Ergo sicut circa rem futuram non potest dari cognitio creata per modum intuitionis: Ita nec circa præterita.

RESPONDETUR. Retorquendo argumentum in principiis Suar. Quomodo scilicet cognitio præterita, possit in se nosci per memoriā? quomodo item revelatio quæ præterit, volitio item transacta manifestandi secreti, cum sint nihil, non se habeant ac quid futurum? Disparitas hæc dari potest; quia futurum, hoc ipso quia futurum est, nihil habuit vel habet actu, quod se aliter habeat, vel habuerit, quàm id, quod futurum non est. Jam autem præteritum habuit aliquid, quod se aliter habeat, quàm id, quod est nihil; & illud habere, est sufficiens mutatio, ut transeat a non esse completi in noscendo, ad esse completi. Unde futurum cum non exierit in actum, non exiit etiam ab exemptione in noscibilitatis; sicut præteritum; & sicut ratione præteritionis exiit ad statum, ut de illo possit haberi notitia certa memoriæ; cum tamen de futuris, nulla sit certa notitia: Ita etiam exiit ab in noscibilitate, ex qua, non exiit futurum. In adferenda disparitate debet haberi ratio illius instantiæ de revelatione. Et certè determinatio, & completio speciei ex dictis supra nihil aliud est, quàm actualis existentia rei suo ordine non excedentis intellectum Angeli, petens à Deo concursum ad sui notitiam; quia ergo fuit hæc existentia, jam etiam facta est completio specierum, quæ semel completæ, semper sunt completæ: quia autem futura non habuerunt actualem existentiam, nec compleverant species; ideo nec poterunt nosci, & sicut semel facta revelatio pro semper complet habitum fidei, ita & semel habita existentia. Alia Disparitas est, quia si noscerentur futura, hoc ipso noscerentur actus liberi, quod absurdum non sequitur, si noscantur præterita.

OBJICIT 3. Idem. Si Angelus nunquam scivit rem esse, perinde se habet ad illam, ac si non fuisset. Ergo ex se non magis potest illam noscere, ac si non fuisset.

RESPONDETUR. In ordine ad habendam de illa re memoriam æque se habere ac si non fuisset, si illam non cognovit in ante: sed ad simplicem illius notitiam secus se habet; quia esse illo, quod præhabuit, exivit extra in noscibilitatem respectu Angeli. Quod totum in hoc fundatur; quia ex una parte potentia est proportionata illi objecto; quia supponitur esse ordinis naturalis: Ex alia parte, species illius est sufficienter completa ad illud objectum noscendum; quia habitum esse dum habebatur sufficienter indifferenciam illam abstulit.

Procedit autem hæc resolutio in principiis, quæ admittunt omnium species concreari Angelis, vel de novo infundi. Quia in sententia tenente quod Angelus fabricet sibi species, casu quo illas non fabricasset, non posset exire in notitiam præteritorum, ob defectum specierum, quas non fabricavit, sine saltem confusa notitia objecti, quod postea jam transactum, posset clariori notitia attingere ex præhabita specie.

Punctum Difficultatis 3.

De reliquis Notitiis Angelos concernentibus.

NOTO 1. Communiùs censeo, quod Angelus semper sit in actu ad æquato sui intellectus. Ratio, quia ex una parte intellectus illius est potentia necessaria; ex alia parte habet omnia requisita ad cogitandum. Et sicut oculus omnia videt, quæ videre hic & nunc potest, ita & Angelus omnia intelligit, quæ hic & nunc intelligere poterit. Caterum communem hanc Doctrinam, puto aliquo modo restringendam esse: Non enim videtur probabile, quod Angelus v. g. si habeat capacitatem ad noscenda simul centum, quod non possit noscere saltem vel unum præterea, modò in hoc incremento, vel decremento non procedatur per notabiles mensuras, eò quod per illas, notabiliter se aliter, deberet habere potentia. Præcipue autem, quia posset hic & nunc applicare illum voluntas ad aliquid hic & nunc intensius noscendum, cæteris non ita inhærendo.

CONFIRM. Si enim nos homines interdum simul plura cogitamus, etiam ejusdem rationis: Si oculus potest plures simul similes colores videre: Item si Anima cum organis plures diversæ rationis exercet operationes: Cur similis extensio non concedetur Angelis ad plura objecta?

NOTO 2. Circa objecta quæ immediate & evidenter noscit Angelus, licet non componat,

nec dividat formaliter, dividit tamen & componit æquivalenter. Ut intelligatur Notatum. Tum dicimus intelligere componendo & dividendo, quando scilicet ante iudicium præcedunt formaliter duæ apprehensiones de subiecto & prædicato, quæ postea ununtur in una qualitate indivisibili iudicii affirmativi, vel negativi. Quod autem nec componat, nec dividat formaliter Angelus circa objecta evidentiā, Ratio est. Tum, quia huius divisionis & compositionis, nulla necessitas: Nam in nobis oritur ex dependentia à phantasmatibus, obscuritate notitiæ, &c. Tum, quia in intuitivā notitiā non videtur esse locus formali compositioni & divisioni. Tum, quia si sensus percipiunt sine simili compositione & divisione, cur non percipiet intuitivā? Idque verum est de Angelicis cogitationibus, non solum quibus formalitates sibi identificatas realiter, attingunt v. g. Animalitatem & Rationalitatem in Petro, sed etiam de iis, quæ non sunt identificata realiter ut cum noscit Petrum esse factum album; neque enim opus habet seorsim Petrum, seorsim albedinem concipere. Quod autem in talibus interveniat æquivalens compositio, Ratio est. Tum quia in notitiā intuitivā Angelica, non est maior unitas & indivisibilitas, quam in ipso actu elicitio iudicii, quod est simplicissima qualitas, ut suppono ex Philosophia, & tamen hoc non obstante, intercedit illic multiplicitas æquivalenter. Tum, quia hæc multiplicitas æquivalens stat in hoc: quod in una indivisibili notitiā, una formalitas actus, responderet huic formalitati objecti, & alia formalitas actus, alteri formalitati objecti, licet hæc formalitates, sint inter se identificata. Debet autem hoc intervenire; quia formalitas representationis Animalitatis, non est formaliter formalitas representationis, notificantis rationalitatem. Tum, quia non est necesse maiorem identitatem ponere in ipsa notitiā intuitivā Angelica, ejus formalitatibus, quam inter ipsas formalitates objecti, quæ tamen habent multiplicitem æquivalentem. Stat tamen cum hoc, ut circa objecta inevidentiā, componant & dividant Angeli. Ratio ex Suar. L. 2. c. 32. Ideò homo componit & dividit; quia intellectus ejus non statim in apprehensione alicujus primi objecti potest inspicere, quidquid virtute in eo continetur, sed etiam in Angelis circa inevidentiā potest quid simile intervenire. v. g. Propositio Mysteriorum Trinitatis, proportionata illis motiva credibilitatis, &c. tumque primum assensus.

NOTO 3. Angelos circa objecta evidenter nota, non discurrere formaliter, discurrere tamen virtualiter. Quod non discurrant formaliter. Ratio, quia discurrere formaliter est per plures actus, ex notiori, venire in notitiā minus noti; Si autem est notitia evidens, non est jam locus progressus, à magis noto, ad minus notum. Quod

Quod autem illi interveniat discursus virtualis Ratio, quia ille stat cum unitate notitiæ, modò noscatur causa per effectum, effectus per causam: quod sæpè contingit Angelis.

Ex hac occasione inquiri solet: An abstractivè noscant Angeli? Si per abstractivè noscere intelligatur noscere per species alienas v. g. Angelum per speciem faciei alatræ, sic non noscit Angelus: est enim hæc manifesta falsitas, ludens imaginis. Si autem abstractivè noscere est noscere per rationes communes germanum illarum conceptum formando; sic noscent abstractivè: cum hic modus etiam noscendi importet quiddam dignum Angelo, ut noscat rem eo modo, quo noscibilis est, cum fundamento in re.

Sed hic solvendum restat & explicandum, quomodo tunc Angelus non nosceret confusè?

Triplex confusa notitia cogitari potest. I. Quando ratio communis præcisa à differentiis cognoscitur præcissione objectivâ; quæ notitia hoc sensu potest appellari confusa; quia per illam non attinguntur clarè res; quia cum illa ratio communis in re nihil aliud sit, quàm ipsa singularia, quæ tamen non attinguntur, fit ut illa notitia dicatur confusa. Hæc notitia in duobus casibus non posset tribui Angelis, ex dictis rationibus. In primis, si ipsa ratio communis, per species alienas nosceretur. Deinde si non conjungeretur actuali notitiæ, etiam indivi-

II. Est notitia confusa, in qua attingitur clarè una formalitas & confusè alia; vi cuius scilicet ita se habeat notitia, sicut se haberet oculus ad videndum Petrum, & parietem penetratum. Hæc confusio est rejecta in Philosophia, adeoque nullo modo etiam Angelo concessibilis. Et certè hæc sententia admittit contradictoria in creatis h. e. nosci clarè, & non nosci clarè sed confusè, propter quæ tamen evitanda negat præcisiones objectivas. Deinde quí potest dici me confusè attingere aliquid, quod æque mihi non repræsentatur, ac non repræsentatur, simpliciter non cognitum.

III. Notitia confusa est ita explicabilis, ut denominatum hoc ab intellectu, quod est animal ut sic, ita concipiatur, ut in illo non respondeat denominatum ab intellectu rationale ut sic: Licet animal illud comparatum ad statum realem, sit cognitum animal, quod est rationale. Hæc sententia voce sola differt à prima. Nam etiam nos dicimus, quod præcisiones objectivæ rationum communium, non dentur nisi pro statu intentionali, & quod hoc objectum, quod est animal pro statu non nisi intentionali non repræsentet rationale, licet pro statu reali & phylico, illud animal, sit rationale, de quo pluribus locis alibi significatum. Hæc notitia confusa potest tribui Angelis; est enim eadem cum prima.

DISPUTATIO III.

De reliquis Actionibus Angelicis.

De tribus præcipuè Actionibus hæc agitur, de Volitione, Locutione, Motu Angelico.

QUESTIO I.

De Volitione.

Quod detur in Angelis voluntas, fundatur in illo principio; quia omne cognoscitur saltem de facto, habet appetitum sibi proportionatum; hic autem, est voluntas. An volitiva illorum sit identificata substantiæ, pendet ex Animasticis. Quod Volitiones sint distinctæ realiter in illis; petitur ex impossibilitate substantiæ creatæ, cui sint sui motus identificati, vel saltem ex perfectione talis substantiæ, de qua in Angelo non constat. Habere illos voluntatem liberam certum est ex Fide; nam aliqui peccarunt, aliqui non, sed meriti sunt; hæc

autem arguunt libertatem. Et cum nullum bonum creatum sit, summè bonum, cumque non competat illis intuitiva summi boni notitia, fit, ut liberè & Deum & creaturam ament. Hinc quia naturalis cognitio quam habent de Deo, est adhuc abstractiva, fit, ut non necessitentur ad amandum illum amore naturali. Hic tamen Amor in Beatis, est juxta naturalem inclinationem; habent enim dictamen practicum, quod honestissimum bonum, sit maximè amandum. Unde amore appetitativo etiam naturali magis Deum amant quàm se: quod etiam docet S. Thomas hic q. 60. a. 5. fundarique potest ulterius in hoc; quia quod est alterius secundum naturam, si cætera sint paria naturæ instinctu, principalius fertur in id cuius est, quàm in seipsum, & ita manus opponit sese ictui, pro conservatione totius. Fortè tamen attempta conditione naturali, intensius seipsum amant. Ratio; quia